

Kehitysavulla on suuri merkitys yksittäiselle ihmiselle

Julkaistu: 12.1.2010

JAMES O'CONNOR

Valtiotieteilijä Riikka Purra (HS Mielipide 10. 1.) esitti tyypillisiä kadunmiehen epäilyksiä pakolaispolitiikasta tutkijan auktoriteetilla höystettyinä.

Purra väitti, että demokratia ja tasa-arvo ovat "omaan [tarkoittaen ilmeisesti länsimaiseen] identiteettiin perustuvia arvoja", joita tuhotaan "itsekkyyden ja suvaitsemattomuuden syytöksillä". Väite ammentaa samoista harhaluuloista, jotka ovat jo pitkään rampauttaneet keskustelua maahanmuutosta ja kehitysavusta.

Esimerkiksi intialainen ekonomi ja filosofi Amartya Sen on seikkaperäisesti osoittanut, että demokratia ja tasa-arvo ovat kaikkea muuta kuin länsimaalaisia keksintöjä.

Ei tarvitse olla politiikan tutkija huomatakseen, että ihmiskunta ei jakaudu kansoihin, joilla on ainutlaatuisia kollektiivisia identiteettejä. Kansalliset identiteetit ja kulttuurit ovat usein yhtä mielivaltaisesti ja epädemokraattisesti päälle liimattuja rakennelmia kuin poliittiset rajat valtioiden välillä.

Kuten "pakolaiset" ja "köyhät", myöskään "oma kansa" ei ole homogeeninen lauma, joka katsoo sivusta katkerasti, kun vielä neljäskin joukko, Purran "byrokratiakoneisto", toimii niin kuin haluaa. Ei ole kenenkään etu pitää yllä näin yksioikoisia karikatyyreja monimutkaisista asioista.

Mitä tulee Purran mainitsemiin "syytöksiin", täytyy vain ihmetellä joidenkin suomalaisten innokkuutta antautua marttyyreiksi. Muualla toisinajattelijat joutuvat vainotuiksi pakon edessä, Suomessa taas kevennettyä versiota toisinajattelijan manttelista laitetaan omaan niskaan.

Purran näkemys kehitysavusta ei vie keskustelua uusille urille. Hän kysyy, mikä merkitys on "kokonaisuuden kannalta" sillä, että jotkin valtiot auttavat vain joitakin huono-osaisia ihmisiä. Hän kysyy myös, miksi edes yrittäisi auttaa tilanteessa, "jolle minä en ihan oikeasti voi mitään". Usein kyse ei ole kyvystä vaan halusta.

Purran epäilykset antavat esimerkin varsin yleisestä harhakäsityksestä: laajamittaisista ongelmista kärsiviä ihmisiä pidetään yhtenäisenä joukkona niin, että yksilön ihmisarvo jää huomaamatta. Valtavilla ongelmilla on taipumusta lamauttaa mielikuvitus.

Empatia auttaa näkemään, että yksilöllä on arvoa ja siksi hän ansaitsee apua, vaikka hänen osuutensa maailman katastrofitilastoissa olisikin pieni. Kokonaisuuden kannalta yhden maan antama kehitysapu voi vaikuttaa häviävän pieneltä. Yksittäisten ihmisten kannalta tuella on kuitenkin suuri merkitys.

Suomessa ja muuallakin leviävä kyynisyys kehitysavun hyödyistä osoittaa, kuinka yleistä on illuusio yksittäisten hyväosaisten yksilöiden voimattomuudesta ja huono-osaisten yksilöiden merkityksettömyydestä.

Helsingin Sanomat
hs.online@hs.fi
